

Handläggare: Kerstin Kullberg
Telefon: 08 508 10 924

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2012-06-14

Organisatorisk placering av heminstruktörer

Remiss från Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med Stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Marianne Snell
avdelningschef

Sammanfattning

Heminstruktör är inte en obligatorisk kommunal uppgift. Huvudansvaret för denna typ av frågor ligger huvudsakligen på landstingen som bl a har syn- och hörselcentraler. Ändå har många kommuner inrättat den här typen av service. Vid Synskadades Riksförbunds (SRF) inventering 2006 hade en femtedel av kommunerna syn- och hörselinstruktör. Ytterligare ett antal hade antingen syn- eller hörselinstruktör. Nästan hälften av landets kommuner hade dock ingen slags heminstruktör.

I Stockholms stad har samtliga Stadsdelsnämnder (SDN) heminstruktör. I Kommunfullmäktiges (KF) budget för 2012 fick Kommunstyrelsen (KS) i uppdrag att utreda den organisatoriska placeringen av heminstruktörer. Centralisering eller regionalisering ska prövas.

Stadsdelsförvaltningen (SDF) ställer sig positiv till att tydliggöra uppdraget för heminstruktörerna och till mer enhetliga riktlinjer över staden. Med tanke på att det är en liten verksamhet kan SDF tänka sig en regional organisation enligt SLKs förslag, även om det kanske inte skulle medföra någon märkbar förbättring. Risken finns förstås att det upplevs som en ny mellannivå i stadens redan stora organisation och att man får sämre kontakt och samarbete med brukarna och den lokala hemtjänsten, träfflokaler m m.

Bakgrund

I budget 2012 fick KS i uppdrag att utreda den organisatoriska placeringen av heminstruktörer. Centralisering till en nämnd eller regionalisering ska prövas.

Riktlinjer för heminstruktörer

En heminstruktör ger hjälp till självhjälp och stödjer förmågan hos personer med syn- och/eller hörselskador att klara eget boende och i övrigt leva ett så normalt liv som möjligt.

Arbetsuppgifter för heminstruktörer i dag

- Utbilda personal i skötsel av hörapparater, bemötande samt hur man underlättar kontakten med syn- och hörselskadade.
- Lära ut och träna användande av syn- och hörselhjälpmedel.
- Informera om olika hjälpmedel som finns för egenköp eller för förskrivning till personer med syn- och hörselskador.
- Träna orientering i hemmet och i närmiljö.
- Träna och stödja till ett mer aktivt liv i hemmet och den dagliga livsföringen.
- Vara behjälplig vid fel på hjälpmedel.
- Informera anhöriga om hur man underlättar kontakten med syn- och hörselskadade.
- Vara behjälplig vid kontakter med läkare, hörselklinik och syncentral.

Ärendet

Tre alternativ har övervägts för placering av heminstruktörer; lokal placering, regional placering och central placering.

Stadsledningskontorets (SLK) synpunkter och förslag

SLK föreslår att heminstruktörerna organiseras i tre regioner. SLKs argument för detta är följande:

- Det ger möjligheter till en ökad specialisering bland heminstruktörer.
- Förslaget ger en bra kompromiss mellan att en viss lokalkännedom finns kvar men möjligheter till ett kollegialt samarbete och utbyte ändå sker.
- Den höga graden av ensamarbete försvinner.
- Med ett tätare samarbete mellan heminstruktörerna bör en ökad samsyn inom staden vara möjlig. Det är dock viktigt att de tre regionerna har ett gemensamt nätverk för att samsynen ska vara heltäckande.
- Det är lättare för en grupp av anställda att vara en fungerande part mot landstinget.

I dag har några SDN heminstruktör endast för personer över 65, i övriga SDN har man heminstruktör för personer över 20, vilket i SLKs förslag föreslås gälla för hela staden.

Heminstruktörerna ska enligt förslaget inom varje region arbeta både med personer med hörsel- och/eller synnedsättningar vilket inte alltid sker idag. Besöken ska dokumenteras och dokumentationen ska vara enhetlig över staden.

Heminstruktörerna ska prioritera personer i eget boende. Arbetsuppgifterna inom särskilda boendeformer ska huvudsakligen vara av utbildnings- och informationskaraktär till personal.

En central placering har i förslaget valts bort då heminstruktörerna arbetar hos brukare över hela staden och detta alternativ skulle innebära att en orimligt stor del av arbetstiden skulle gå åt till resor.

Organisation

Heminstruktörerna föreslås regionaliseras i tre regioner.

- Västra staden – Stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby och Bromma.
- Innerstaden – Stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm.
- Södra staden – Stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck, Farsta, Älvsjö, Hägersten-Liljeholmen och Skärholmen.

I dag finns, omräknat till heltid, 11 tjänster som arbetar som heminstruktör. Tre tjänster beräknas åtgå till västra staden och fyra tjänster vardera till innerstaden och södra staden.

Förslaget innebär att heminstruktörerna anställs av en SDN i varje region och som har personalansvar för dessa personer. Regionerna får själva besluta vilken SDN som ska ha ansvar för heminstruktörerna. Lämplig organisation och närhet till bra kommunikationer till hela regionen är variabler som ska vägas in då beslut om lämplig nämnd ska tas. Varje stadsdelsnämnd ska upplåta rum till heminstruktören för möten med brukare.

Ekonomi

Den totala kostnaden för heminstruktörerna uppgår till drygt 5 mnkr. De tre SDN som får ansvar för heminstruktörerna debiterar övriga nämnder. Andelen som varje nämnd ska betala bör det första året utgå från den andel äldreomsorg som respektive nämnd har av regionen totalt. Kommande år får regionerna komma överens om debiteringsgrund, eventuellt utifrån antal ärenden.

Personal

Bemanning av de elva tjänsterna kommer att ske genom internrekrytering av de befintliga heminstruktörerna. Extern rekrytering sker endast om antalet sökande understiger antalet utannonserade tjänster. Varje region ska utse en kontaktperson för att arbeta med tillsättandet av tjänster och de kommer också att ansvara för rekryteringen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Äldreomsorgsavdelningen. SDNs lokala pensionärsråd och funktionshindersråd informeras, liksom de fackliga organisationerna och landstinget.

Förvaltningens synpunkter

Heminstruktör är inte en obligatorisk kommunal uppgift. Huvudansvaret för denna typ av frågor ligger huvudsakligen på landstingen som bl a har syn- och hörselcentraler. Ändå har många kommuner inrättat den här typen av service. Vid Synskadades Riksförbunds (SRF) inventering 2006 hade en femtedel av kommunerna syn- och hörselinstruktör. Ytterligare ett antal hade antingen syn- eller hörselinstruktör. Nästan hälften av landets kommuner hade dock ingen slags heminstruktör.

I Stockholms stad har samtliga Stadsdelsnämnder (SDN) heminstruktör. Heminstruktören på Östermalm riktar sitt arbete mot alla som bor på Östermalm och som är 20 år och äldre och som bor i ordinärt boende. Den stora målgruppen är dock personer över 65 år. I arbetsuppgifterna ingår att vara instruktör vid både syn- och hörselnedsättning. Öppna informationsträffar anordnas för personer med hörselproblem i en av de öppna träfflokalerna. Det går även att träffa heminstruktören i träfflokalen för ett bokat besök. Hembesök görs hos de personer som inte kan komma till träfflokalen samt i de flesta fall hos personer med synnedsättning. Insatserna är avgiftsfria för den enskilde.

Det finns en heltidstjänst som heminstruktör på Östermalm. Denna tjänst är fördelad på tre personer. Heminstruktören har sitt kontor på Bo Bergmans gata 4 i nära anslutning till den öppna träfflokalen och Dagverksamheterna på Östermalm. Två av heminstruktörerna arbetar den tid de inte är heminstruktörer i den sociala dagverksamheten. SDF ser det som positivt att heminstruktörerna befinner sig i den lokala verksamheten då de därigenom kommer i kontakt med ett stort antal äldre som bor på Östermalm och även med den lokala hemtjänsten.

Eftersom det är en liten verksamhet kan dock SDF tänka sig en regionalisering enligt SLKs förslag, även om det kanske inte blir någon direkt förbättring för vår del. I varje fall ser SDF det som positivt att uppdraget som heminstruktör tydliggörs – att det i arbetsuppgifterna ingår att vara instruktör både vid syn- och hörselnedsättning, att åldersgränsen för hjälpinsatserna ska vara från 20 år, att personer i det egna boendet ska prioriteras, att dokumentationen av besöken görs enhetligt samt att arbetsuppgifterna inom särskilda boendeformer i huvudsak ska vara av utbildnings- och informationskaraktär till personal.

Regionindelning kan dock riskera att upplevas som en ny mellannivå i stadens redan stora organisation och man får se upp så att samarbete inte försämras med brukarna pga resvägar och med den lokala hemtjänsten, träfflokaler m m.

Ett alternativ till en regional placering är att heminstruktörerna ligger kvar i respektive SDN. Med en lokal placering kvarstår närheten till brukarna. Om SDN inte har behov av en heltidstjänst finns möjlighet till tjänsteköp från närliggande SDN eller att tjänsten kombineras med andra arbetsuppgifter exempelvis förebyggande och öppna insatser.

Bilaga

SLKs förslag till organisatorisk placering av heminstruktörer